

Sosiaali- ja terveysministeriölle
Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/23566/2021
kirjaamo.stm@gov.fi

KIRJALLINEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUJA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISESTA

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiasta ja esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään uudistettavaksi mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevaa lainsäädäntöä. Hyvinvointialueille säädetään velvollisuudesta järjestää yhteisösosiaalityötä ja etsivää työtä sekä päihdetyön palveluna tarjottavaa päiväkeskustoimintaa ja siihen liittyvää tilapäistä majoitusta. Esityksessä selkeytetään sosiaalihuollon ja terveydenhuollon rooleja ja tehtäviä psykososiaalisen tuen antamisessa. Edellä mainittujen lisäksi terveydenhuoltolain mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen sääntelyyn ehdotetaan muutoksia ja näihin palveluihin kuuluvat tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalvelut olisi järjestettävä monimuotoisina palveluina, joita tulisi viedä myös potilaan kotiin tai arjen elämänpiiriin. Sekä sosiaalihuoltolakiin että terveydenhuoltolakiin ehdotetaan lisättäväksi päihteiden ongelmakäytön ja päihdehäiriöiden lisäksi muu riippuvuuskäyttäytyminen, millä tavoitellaan sitä, että sote-palveluissa tunnistettaisiin aikaisempaa paremmin muun riippuvuuskäyttäytymisen aiheuttaman hoidon tarve. Koko esityksen läpäisemä tavoite on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarkoituksenmukainen yhteensovittaminen.

Kuluttajaliitto katsoo, että hallituksen esitysluonnos sisältää useita kannatettavia edellä mainittuja ehdotuksia, jotka toteutuessaan tekisivät mielenterveys- ja päihdepalveluista asiakasystävällisempiä. Viimeiset vuodet ovat koetelleet voimakkaasti väestön mielenterveyttä ja on tärkeää, että mielenterveyspalveluita kehitetään laaja-alaisesti ja asiakaslähtöisesti. Palveluiden integraation parantaminen on keskeinen tekijä palveluiden asiakaslähtöisyyden vahvistamisessa. On hyvä, että esityksessä kiinnitetään huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin asiakasryhmiin esimerkiksi psykososiaalisen tuen ja etsivän työn

sääntelyn avulla. Toiminnallisen riippuvuuskäyttäytymisen, esimerkiksi rahapeliiriippuvuuden, palvelutarpeen täsmentäminen lakiin on kannatettavaa, jotta päihdehäiriöiden lisäksi myös muihin riippuvuushäiriöihin on saatavilla hoitoa ihmisen asuinpaikasta riippumatta. Hyvinvointialueiden tulee myös viestiä palveluista aktiivisesti, jotta niitä tarvitsevat löytävät palveluiden piiriin sujuvasti ja oikea-aikaisesti.

Lopuksi Kuluttajaliitto haluaa tuoda esiin, että on tärkeää, että mielenterveyspalveluiden kehittämistyötä jatketaan. Kuluttajaliitto toivoo, että mielenterveyspalveluita uudistetaan laaja-alaisesti niin, että mielenterveyspalveluiden saatavuutta parannetaan sekä perus- että erikoissairaanhoidon tasolla, mutta myös varmistamalla psykoterapiapalveluiden saatavuus. Kansalaisaloitteet terapiatakuusta ja psykoterapiakoulutuksen muuttamisesta maksuttomaksi tulee valmistella eteenpäin ja saattaa voimaan viipymättä.

Helsingissä 9.6.2022

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Julia Lumijärvi
Lakimies (sote). OTM, HLL